

„Szeged Ösmagja”

avagy vár állott, most...

— Melyek a tizenhárom esztendő legfontosabb állomásai? Milyen municiót szerzett a hirtelen nyakába szakadt új típusú kihívás elviselésére?

— A szentesi Horváth Mihály Gimnáziumból kerültem a Műszaki Egyetem építészmérnöki karára, majd annak elvégzése után Szegedre, a Délphez gyakorló mérnöknek. Hamar a mély vízbe dobtak, egyedi paneles épületek művezetésével, majd tervezésével foglalkoztam. Megbíztak a vállalat házgyára 5 ezer négyzetméteres nagysarnokának terveivel, elkészítettem a Szent István téri 58 lakásos egyedi paneles lakóház terveit, ez volt az első ilyen technológiával épült külső folyosós ház. Aztán a nagyállomás melletti MAV szociális épület került sorra. (Szinte az épülethez terveztem a régi emlékműt — plasztikájával, arányaival, méretével — amelyet nemrégiben leszedtek, s a vörös csillagos szarvas kereket helyezték vissza, amiről csak a közelmúltban került le a rossz emlékü jelkép). A Csomitervezés 1978-ban kerültem, s bár a Délphez sok feladatot kaptam, meglehetősen szabadon dolgozhattam, jó iskola volt, mégis örömmel váltottam Novák István csapatába. Négy év alatt 50 munkában vehettem részt, tehát nemigen lazsálhattam. Iskolák, lakóépületek után igazán izgalmas feladat volt a Szent István téren, a Hungária Biztosító székháza. Alkalmazkodva a biztosító propagandaszíneihez, a képek sokak által merésznek talált variációit használtuk.

— Több fórumot megjárta egy impozáns tanulmányterv, a Régi Hungária Rt. Arany János és Dózsa György utca sarkára álmódott irodaháza. Mi lett ennek a sorsa?

— A terveket felkérésre készítettem, megjárta a szakmai fórumokat, vitatkozott róla a Szegedi Városszépítő Egyesület, megmérte a saját nyilvánosságát, izeire szedte az Országos Főépítészeti Kollégium. Nemrégiben informális csatornákon megtudtam, hogy egy budapesti team által elkészített terv

Tizenharmadik éve van a pályán. Nála valóban érvényesült az e számhoz fűződő babona. Egy évben vehette át vállalatának szakmai nívódíját és a munkakönyvét. Okleveles építészmérnök, tavaly védte meg műemlékvédelmi szakmérnöki diplomáját, folyamatban van vezető tervezői jogosítvány, tagja a Magyar Építőművészek Szövetségének. Jelenleg szellemi szabadfoglalkozású. Orosz Bálintnak hívják.

már az engedélyezés stádiumában van. Igaz, hogy a tervezési díjat kifizették, de úgy gondolom, egy munka további sorsáról, legyen az pozitív vagy negatív döntés, illene a tervezőt tájékoztatni.

— Amiért a beszélgetést kerítem, mindenekelőtt a szakmérnöki dolgozat. Címe: Kontinuitás a Tisza partján. — A szegedi vár és a vár helyén kialakult épületegyüttesek építéztörténeti és műemléki vizsgálata. Sokan és sokfelét irtak már Szeged építészetről, műemlékeiről, de úgy érzem, ilyen koncentráltan és tanulságokat felmutatóan egyetlen allergikus pontról sem szóltak.

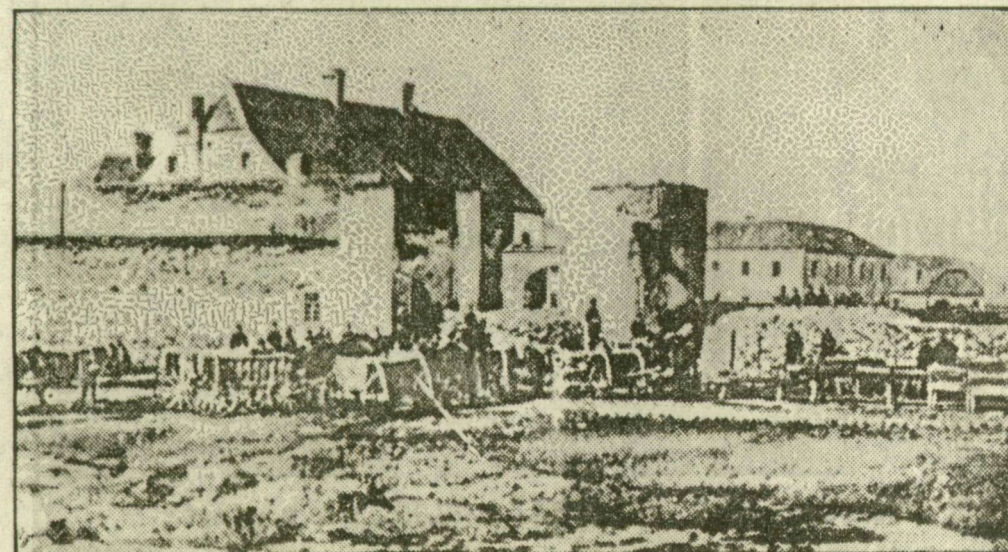
— Napjainkban a szakma szétzilálódott. Kicsúszott az építészet lába alól a talaj, a társadalom és az építészet között megszakadt a párbeszéd. Úgy érzem, az utolsó pillanatban vállalkoztam erre a feladatra, s nem szegedi lévén bíztam abban, hogy ilyen munkával közelebb kerülök a városhoz, az immáron értékke nemesedő eklektikus városkép egy részének megismeréséhez és olyan problémák föloldásához, melyek egyre sürgetőbben éppen ezen a területen állnak előttünk. Az is vonzott, hogy ezen a „zsebkezdényi” területen található a város, „genetikus kódja”. Kétezer évvel ezelőtt már tiszai átkelőhely volt ez a pont, római források már utalnak itt álló várra, Traianus császár uralkodása idején valószínűleg egy kiépítetlen karavánút egyik állomása lehetett. Nem véletlenül írta le Bálint Sán-

dor, hogy „Nyugodtan feltelezhetjük, hogy szerényebb földvár állt e helyen” a honfoglalás idején, „Szeged Ösmagja”. Nem sorolom, csak említek néhány dátumot és jellemző esetet a vár történetéből: az 1540-es évekig tulajdonképpen megerősített rendház, a törökök jelentősen átépítették, elnyomásuk alól Savoyai Jenő csapatai szabadították fel 1686-ban. A 17—18. század idejéből származó hadmérnöki rajzok tanúsága szerint biztos reneszánsz erődítmény. Amikor III. Károly 1719-ben visszaillesztette Szeged szabad királyi városi jogait, újabb fellendülés következett. II. József megszüntette katonai jellegét, s csak egy újabb rendelet mentette meg a lebontástól, ekkor fegyház lett. Később Vedres István készített terveket átépítésre és hasznosításra. A nagy árvíz idején élté végnapjait 1879. április 15-én a Szegedre látogató Ferenc József császár mondta ki a halálos ítéletet: anyagaira szükség volt a belváros újjáépítéséhez. Csak a lebontást felügyelő Kovács István építőmesternek köszönhető a faragott kövek, szobrok megmentése. Vár állott, most... S mégis, helyen ma már becsült helytörténeti emlékek, építészeti értékek állnak. Ez a folytonosság, építészeti kontinuitás érdekelt, mert egy nép vagy egy városközség története nem csupán a tudatban és cselekedetekben, de épített értékekben is él. Mindezen túl ez egy komplex téma: történet, művészettörténet, építészettörténet, szakma- és technológiatörténet stb. található ezen a kis területen.

— Ez év január másodikika óta szabadúszó. Lehet ezt a szakmát egyedül csinálni?

— Remélem, hamarosan kialakulnak a magántervezői irodák, kisvállalkozások, háttérként rugalmas jogszabályok születnek, s mindennek eredményeként egész-séges verseny születik, melynek egyaránt nyertese a szakma, a megbízó, a város, az ország. Erdemes újrakezdeni! (Képeinken metszet 1686-ból és fotó a vár bontásakor.)

T. L.

15 év, havi 37 forintért

Kamatos lejáratok

Hajlandó lennék-e a már megfelezt, vagyis 160 ezer forintos hiteltartozásom — jövőre amúgy is kötelező — 4 ezer 300 forint körüli törlesztésére havonta 37 forint pluszt fizetni annak érdekében, hogy a hitel 30 év helyett 15 év alatt elfogyjon? — kérdezte tőlem a hét végén Soós Gábor, a szegedi Kurzor Számítástechnikai Kft. munkatársa, óriási táblázatokkal a hóna alatt. Ez komolytalan ajánlat — feleltem —, persze, hogy szeretnék szűk 1 százalékos többletfizetés ellenében 30 év helyett 15 év alatt megszabadulni a tartozástól.

Mint később kiderült, a dánaknál maradván, havi 4 felvetés egészen komoly. Harminc évből kiindulva öt év megtakarítása mindössze havi plusz egy forintba, tíz évé 7, tizenöté a már említett 37 forintba kerül. A 32 százalékos állandó kamatot feltételezve 160 ezer forint 5 év alatt fogy el, ha a havi törlesztőrészlet 5 ezer 400 forint. Ez az összeg mindössze 25 százalékkal magasabb annál, amit esetleg 30 éven keresztül kellene fizetnem. (Elismérem, hogy ez kétgyermekes családnál már nagyon kemény összeg, a gondolatmenet azonban arra épül, hogy az induló 4 ezer 300 forint mindenképpen kötelező.)

A kamatos kamatról eddig meglehetősen kevesest tudunk. Befizetünk a 300 ezer forintos 3 százalékos kamatozású, 30 éves lejáratú hitel törlesztésére szűk 1300 forintot havonta. Ezen te jött az egyenleg és a 15 ezer forint befizetés ellenére is csak hatezerrel csökkent a tartozás, a többi elment kamatra. Már ezért a három százalékért is dohogtunk és most előtűnik a harminc, negyvenegyházi százalék.

Mint ismeretes, csak a hitelek kamataihoz nyúltak hozzá, a lejáratú módosításról nem sok szó esett. Még szerencsére — mondják sokan, pedig ez közel sem olyan egyértelmű. Feltételezzük, hogy megáll a gazdaság a lejárat — az infláció az emelkedőn — és marad hosszabb ideig a 32 százalékos üzleti kamat. Ed-digi — a második változat szerint megfelezt 320 — tehát 160 ezer forintos pél-

ez évi, havi 1500 forintos emelés egyfajta gondolkodási időt ad a pénzügyi kormányzatnak, ráér majd kidolgozni a részleteket. Ezek között remélem az is szerepelni fog, hogy év vége felé megkérdezzük, milyen havi részlettel, mennyi idő alatt szeretném visszafizetni a fennálló 160 ezer forintos, már üzleti kamatozású hiteltem.

Az előző gondolatmenet az egyes számú változatot — marad a teljes hiteltartozás, 15 százalékra emelkedik a kamat — is érinti, csak nem ilyen látványos — olcsó — a lejáratú idő csökkentése. Itt például a 320 ezer forint 4 ezres havi törlesztés mellett fogy el 30 év alatt. Havi plusz 50 forinttal 5 évet takaríthatunk meg. A lejáratú idő megfelezéséhez 430, harmadolásához plusz 1100 forint szükséges havonta. Harminc év helyett öt év alatt visszafizethető a 15 százalékkal kamatozó 320 ezer forint, ha négyezer helyett 7 ezer 600-zal törlesztjük havonta. Ilyen szempontból tehát ez a változat közel sem olyan csábító, mint az előző.

A fenti gondolatmenetben van természetesen jó néhány „ha”, ezért inkább csak modell értékű, de talán megfontolásra érdemes. Először nem nagyon akartam hinni a táblázatokban, a Kurzor Kft. munkatársai azonban hamar meggyőztek. Megkérdeztek az eredeti 3 százalékos hiteltartozásom összegét, és szinte forintra eltalálták a havi törlesztőrészletet. Számításuk lényege: 3 százalékos kamattal lett egy bizonyos összeg 35 év alatt milyen törlesztőrészlet mellett fogy el. Ennek mintájára könnyen kiszámolták a 15, illetve a 32 százalékra érvényes számokat, de van 40, sőt 48 százalékos variációjuk is. Összefoglalva: mekkora havi részlet szükséges ahhoz, hogy 10—50—100... 500 ezer forintos 30—25... 10—5—1 év alatt elkopjon egy adott kamat mellett. A kérdés adott... Kovács András

Kopik a 200 000 Ft								
— szükséges havi részlet —								
(ezer forintban)								
Kamat	Lejáratú idő: év							
	1	3	5	10	15	20	25	30
3%	16,9	5,8	3,6	1,9	1,4	1,1	0,9	0,8
15%	18,1	6,9	4,8	3,2	2,8	2,6	2,6	2,5
32%	19,7	8,7	6,7	5,6	5,4	5,3	5,3	5,3
40%	20,5	9,6	7,8	6,8	6,7	6,7	6,7	6,7
48%	21,3	10,6	8,8	8,1	8,0	8,0	8,0	8,0

Emlékmise a doni áttörés áldozatai tiszteletére

A Honvéd Hagományörző Egyesület és a Doni Bajtársak Köre — a Honvédelmi Minisztérium közreműködésével — szombaton emlékünnepséget tartott, az 1943. január 12-i doni áttörés áldozatainak tiszteletére. A budavári Mátyás-templomban celebrált misén a hajdani bajtársakon és családtagjaikon kívül részt vett Antall József miniszterelnök Lőrincz Kálmán altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnoka, a kormány több tagja és jó néhány országgyűlési képviselő. A szentbeszédet Tabody István főesperes, bicskei plébános, tartalékos huszárszázados, a Máltai Lovagrend tagja tartotta, méltatva a második magyar hadsereg helytállását.

A Honvéd Hagományörző Egyesület és a Doni Bajtársak Köre — a Honvédelmi Minisztérium közreműködésével — szombaton emlékünnepséget tartott, az 1943. január 12-i doni áttörés áldozatainak tiszteletére. A budavári Mátyás-templomban celebrált misén a hajdani bajtársakon és családtagjaikon kívül részt vett Antall József miniszterelnök Lőrincz Kálmán altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnoka, a kormány több tagja és jó néhány országgyűlési képviselő. A szentbeszédet Tabody István főesperes, bicskei plébános, tartalékos huszárszázados, a Máltai Lovagrend tagja tartotta, méltatva a második magyar hadsereg helytállását.

Ezt követően a Hadtörténelmi Intézetben Kéri Kálmán vezérőrnagy elnöklétével emlékülést tartottak, amelyen Antall József miniszterelnök mondott beszédet. Bár Antall József előljáróban leszögezte, hogy sem politikai beszédet, sem történelmi visszaemlékezést nem kíván mondani, történelmi-politikai ívet rajzolt a doni hadsereg katasztrófája és napjaink között. Beszédében egyebek között bejelentette, hogy ez év ja-

nuár 1-jétől Magyarország semmiféle összeköttetésben nincs a Varsói Szerződés katonai szervezetével, megszüntek a korábbi alá- és fölrendeltségi viszonyok. Emlékeztetett arra, hogy a KGST felszámolásának napjait, heteit éljük, és Magyarország 1944. március 19-i német megszállása óta először adatik majd meg a nemzetnek, hogy idegen csapatok megszállása nélkül, valóban szuverén legyen. A miniszterelnök beszélt arról is, hogy a kormány a történelmi igazságtételre és az ország működőképességének fenntartására vállalkozott úgy, hogy a rendszerváltás békés körülmények között valósuljon meg. Antall József rámutatott: a háború a katonai és a politikai számára egyaránt a legnehezebb időszakot jelenti. A múlt vizsgálata során azonban választ kell adni arra is, mit jelent katonának lenni, és mi a politikusok felelőssége. Vegezetül arra kérte hallgatóságát, a Don-kanyart megjártaikat, érezzék át, hogy a jelenlegi kormány az országot ki akarja vezetni a válságból, tisztességgel, jól működő gazdasággal rendelkező jogállammá alakítva.